

SusiLIFE

Vahinkojen ennaltaehkäisy

Lieksa 3.11.2021

Mari Tikkunen

LIFE BOREALWOLF / SusiLIFE / VargLIFE
(10/2019 – 09/2025)

Sisältö

- Susilife-hanke pähkinänkuoressa (lisää infoa www.susilife.fi)
- Petovahinkojen ennaltaehkäisy

Mikä SusiLIFE?

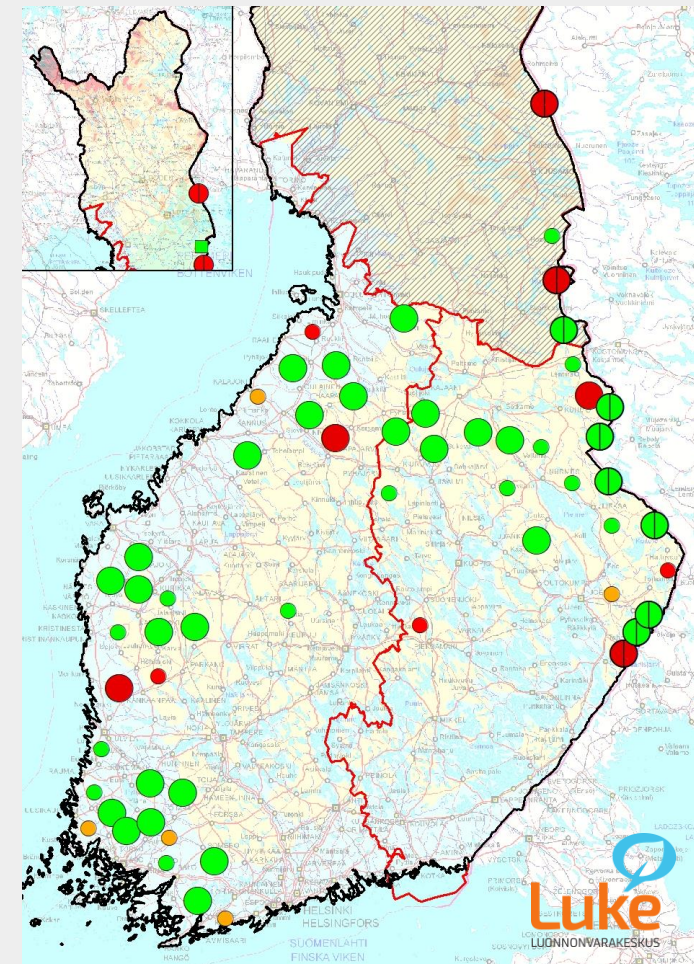
- Luke koordinoi hanketta, kesto kuusi vuotta
- Mukana Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Itä-Suomen poliisilaitos & Suomen Luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri
- EU suurin rahoittaja, lisäksi kukin hankeorganisaatio rahoittaa omia toimenpiteitään.
- Hankepartnerit pystyvät hanketoimilla edistämään mm. suden hoitosuunnitelman toteutusta

Hankkeen rahoitus (LIFE18 NAT/FI/000394)

RAHOITTAJA	€	%
EU:n LIFE-instrumentti	3 017 647	54.73 %
Luonnonvarakeskus (hankkeen koordinoija)	646 764	11.73 %
Muut hankepartnerit (RK, MH, Poliisi, SLL Uusimaa)	1 048 856	19.02 %
Ulkopuoliset rahoittajat (MMM, YM, MTK)	800 000	14.51 %
YHTEENSÄ	5 513 267	100.00 %

Mihin SusiLIFE-hanketta tarvitaan?

- Ihmisen kanssa samoilla alueilla liikkuva susi aiheuttaa huolta, pelkoa ja joskus koira- ja kotieläinvahinkoja.
- Susi on määritelty Suomessa uhanalaiseksi, eikä sen kanta ole suotuisalla suojelutasolla.
- Elinvoimaisen susikannan saavuttaminen on haastavaa, jos kansalaiset eivät koe pärjäävänsä suden kanssa.

Susireviirit maaliskuussa 2021. Isot ympyrät viittaavat laumareviireihin ja pienemmät parireviireihin (rajareviirit merkitty lisäksi pystyviivalla). Värit kuvaavat reviiristatuksen todennäköisyyttä: vihreä=selvä, oranssi=todennäköinen, punainen=epävarma. Lähde: Luonnonvarakeskus.

SusiLIFE-hankkeen toiminta-alue on poronhoito-alueen (vinoviivoitettu) eteläpuolinen Suomi.

SusiLIFE-hankkeen teemat ja toimet (1)

Vahinkojen ennaltaehkäisy

- [Kolme hankesuunnittelijaa](#) toimii kentällä. Lisäsuojausta kotieläimille: Eri menetelmistä kootaan tietoa [e-oppaaksi](#).

Vuorovaikutus ja yhteistyö susialueilla

- Petoyhdyshenkilömateriaaleja päivitetään → verkkokoulutus & koe 2022 alkaen. [Opas julkaistu verkossa](#).
- Uusia [reviiryhteistyöryhmiä](#) perustetaan tarpeen mukaan, toiminta-ohjeistus päivitetään. Järjestetään alueellisia seminaareja.

Mallinnustyökalut suden kannanhoitoon

- Kannanhoidollinen työkalu avuksi hirvi- ja suurpetokantojen hoidon suunnitteluun ja vaikutusten ennakoimiseen. Esitellään HTA-alueilla 2021-2022, testaus pilottina 2023–2024.
- Viranomaistyökalu kokoaa kartalle, missä susia liikkuu, ja ennakoi, missä on suurin riski susiin kohdistuvalle laittomalle toiminnalle.

Jaakko Alalantela

Jaakko Alalantela

Pekka Uuksulainen

Joni Saunaluoma

SusiLIFE-hankkeen teemat ja toimet (2)

DNA-näytekeräys ja seuranta

- Talvella 2020–2021 näytekeräys laajentui kaikille reviireille → kanta-arvion ja ennustemallin tarkentuminen entisestään.
- Uusia vapaaehtoisia koulutetaan verkkokoulutuksin..

Viestintä

- Hankkeen sivuilta susilife.fi löytyvät kuulumiset ja materiaalit.
- Lisäksi viestitään somessa (Twitter, Instagram, Facebook) ja hankepartnerien kanavilla.
- Suoraa viestintää eri kohderyhmille, mm. kansanedustajille ja koululaisille ([materiaalipaketti julkaistu](#)).

Poliisin ja erätarkastajan partio Itä-Suomessa

- Suorittaa yleisvalvontaa (mm. liikenne) ja kohdennettua valvontaa
- Valvoo, että susien karkotukset ja poikkeusluvalla tehtävät lopetukset sujuvat tarkoituksenmukaisesti.
- Monipuolista yhteistyötä ja viestintää sidosryhmien ja kansalaisten kanssa.

9.11.2021

susilife.fi

Jaakko Alalantela

Luke Riistahavainnot.fi

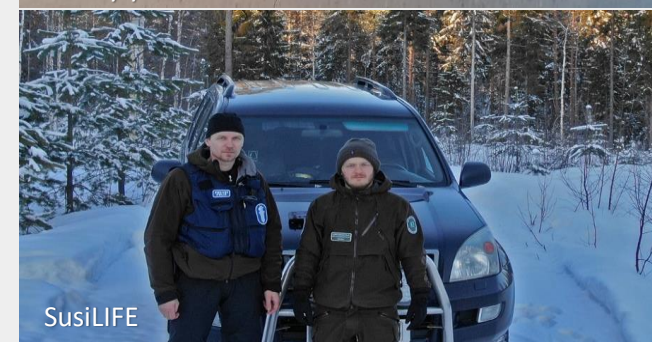
KARTAT • TUTKIMUS JA SEURANTA • AIANKOHTAISTA

DNA-keräystulokset taulukkona

Keräys	Näyte	Näyetyyppi	Laji	Yksilö	Sp	Pvm	Lisätieto	Tuoreus kerättyinä (arvio)	DNA:n laatu ja/tai määrä
Kehittämisprojekti 2017		Uloste	susi	W_081	♀	2017-03-29	Läpikukupaikka.		Ok
Kehittämisprojekti 2017		Uloste	ei voi määrittää			2017-03-22	Läpikuku.		Lian alhainen analyysihin
Kehittämisprojekti 2017		Uloste	susi	W_074	♀	2017-03-22	Läpikuku.		Ok
Kehittämisprojekti 2017		Uloste	susi	W_077	♀	2017-03-22	Läpikukupaikka.		Ok
Kehittämisprojekti 2017		Uloste	susi	W_078	♀	2017-03-22	Läpikukupaikka.		Ok
Kehittämisprojekti 2017		Uloste	ei voi määrittää			2017-03-20			Lian alhainen analyysihin

Mari Lyly

SusiLIFE

Vahinkojen ennaltaehkäisy

Vahinkojen syntyä estävissä menetelmissä

- 1) susia karkotetaan erilaisin ääniin, valoihin tai sähköiskuin kauemmas eli yritetään saada aikaan suden tai susien käyttäytymismuutos,
- 2) susia estetään pääsemästä kontaktiin suojeltavien eläinten kanssa (petoaidat, vahvistetut yö-aitaukset, laumanvartijakoirat, paimenet, tuotantoeläinten siirrot),
- 3) susi tai sudet poistetaan

Vahinkojen ennaltaehkäisy

- Suunnittelijoilla yhteydenottoja eläintiloille n. sata.
- Näistä varsinaisia tilakäyntejä n. 80
 - Petoaitaa toimitettu n. 50 km (25 tilaa)
 - Riista- ja valvontakameroita 80 kpl
 - Karkottimia lähes 160 kpl

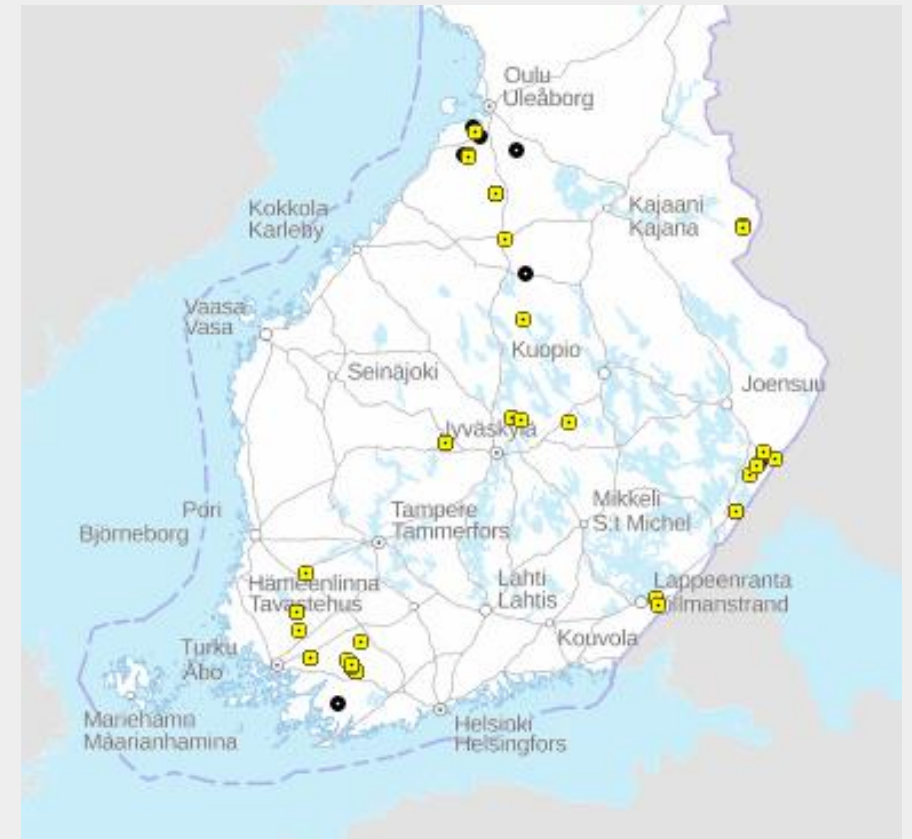
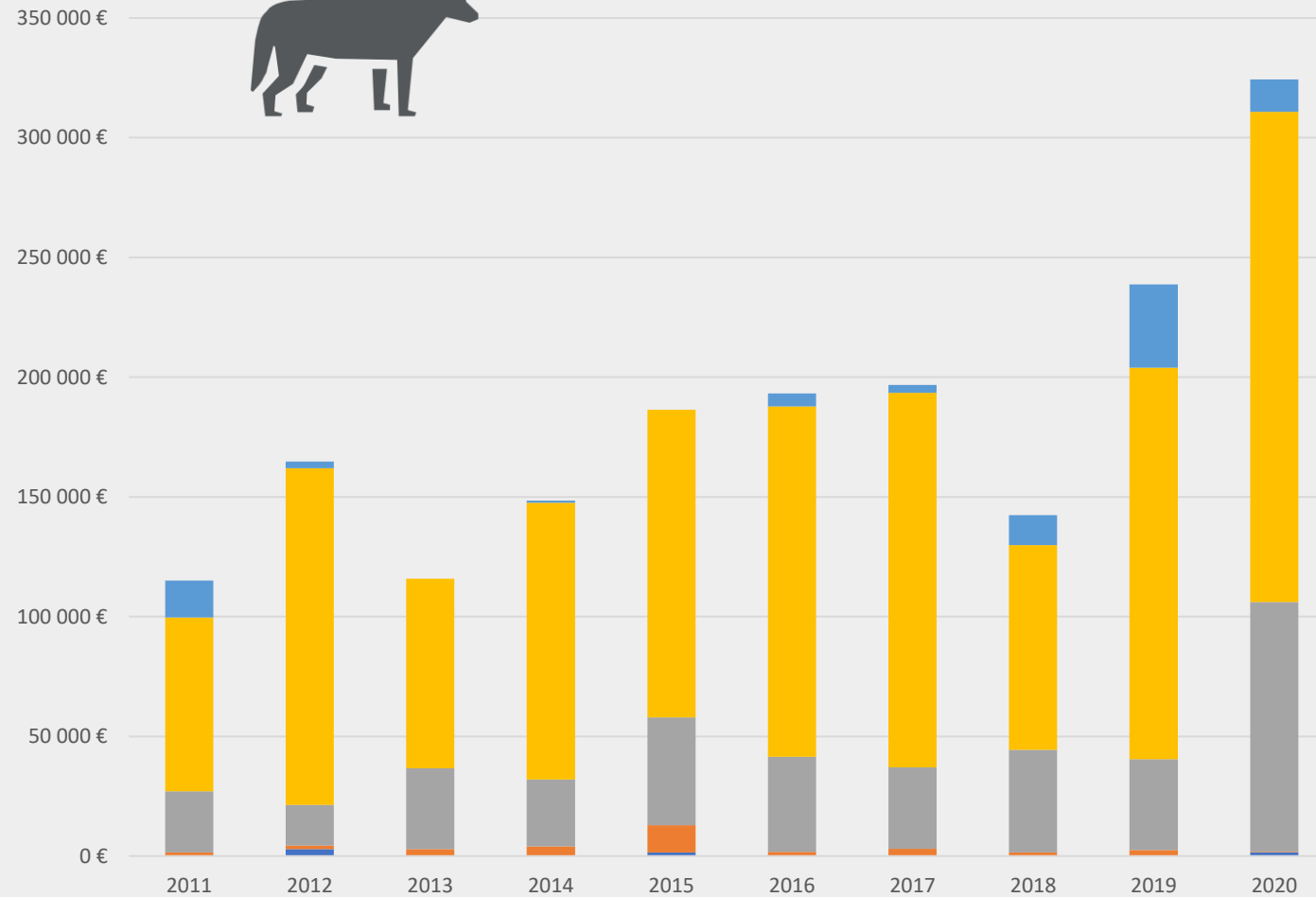
”Hyvää työtä olette tehnyt ja aina apua ja neuvoa saanut kun sitä olen tarvinnut. Konkreettisia keinoja tarvitaan ja se on hyvä, että niitä mietitään meidän puolesta.”

Vahinkojen ennaltaehkäisy

- **Neuvontaa ja tukea:**
 - vahinkojen ennaltaehkäisystä, sis. eläintenpidon käytänteet
 - petoaidan toteutuksesta
 - vahingon jälkeinen neuvonta ja akuutti suojauksen tarve

Susivahingoista maksetut korvaukset

Sähköistetty petoaita

- Kaikki suurpedot lähtökohtaisesti kunnioittavat sähköaitaa
- SusiLIFE:n lisäksi aitaa myöntää myös Suomen riistakeskus
- Aidan saamiselle kriteerit
- Lampaat etusijalla

Mari Tikkunen

22.10.2017

Ympäristö

Susi osaa sekä hypätä että ryömiä: Tällainen aita pitää hukan pois laitumelta

Ympäristö 22.10.2017 **TILAAJALLE**
Sari Penttinen

Tanskalaiset tutkivat aitojen ominaisuuksia eläinpuistossa Jyllannissa.

Maaseudun tulevaisuus

Vesistöjen ylitykset

Sähköistetty verkkoaita (pika-aita)

- Sähköä johtava aitausverkko 120 cm, joka kiinnitetään maahan muovitolpilla
- Nopea ja helppo pystytys
- Lyhytaikaiseen suojaukseen, esim. vahingon jälkeen
- Lammastiloilla käytetty

Vesistöpetoaita

- Vesistöpetoaita rakennettiin tänä kesänä yhdelle kohteelle, jossa laidun vesistön rannalla.
- Lampaiden pitää päästä veden äärelle juomaan ja raivaamaan rantapajukkoa

Riista- ja valvontakamerat

- Kamera aktivoituu liikkeestä → kuva tilalliselle puhelimeen.
- Myös livevideokuvaa mahdollista saada → eläinten hyvinvoinnin tarkistaminen
- Jos peto laitumella, tilallinen pääsee heti puuttumaan tilanteeseen. → Vaatii reagointia
- Saatu hyviä kokemuksia!
 - Eryteisesti vahinkokohteet

Ääni- ja valokarkottimet (1)

- Joko liiketunnistimella tai ilman, ennaltaehkäiseviä tai karkottavia
- Perustuu eri pelotevaikutukseen
 - ”Pirunsilmät” matkii laitumella tarkkailevia silmiä, eikä peto halua olla tarkkailtavana
 - Foxlight luo ”taskulamppu”-efektin
 - Valo/sireeni-hälytín ja Critter gitter-äänikarkotin laukeavat liiketunnistimella

Ääni- ja valokarkottimet (2)

- Suomessa ei aiemmin laajasti kokeiltu, ei juuri kotimaisia markkinoita (ulkomailta tilattavia laitteita)
- Kokemuksia kerätään SusiLIFE:ssa (2021–2025)
- Äänikarkotteena/pelotteena voi toimia myös esimerkiksi radio laitumella
- Yleensä lyhytaikaiseen suojaukseen esim. vahingon jälkeen lisävahinkojen ehkäisemiseksi. Pedot tottuvat hyvin nopeasti ei-liiketunnistimella toimiviin karkottimiin.

GPS-pannat lampailla

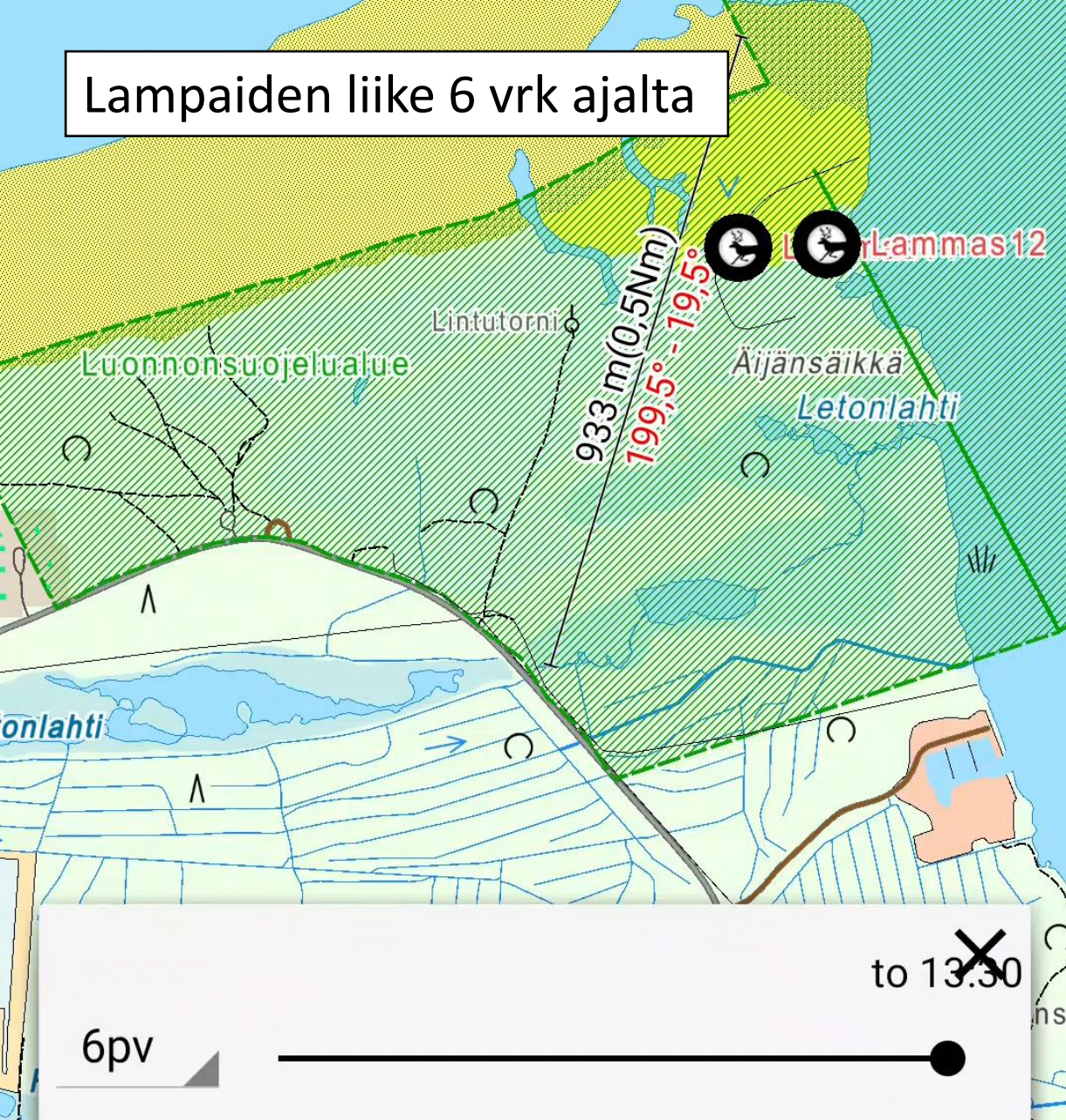
- SusiLIFE aloitti testauksen tänä kesänä
- Suurin osa käytössä Länsi- ja Lounais-Suomen merenranta- ja saaristolaitumilla
- Paikannuspannan avulla on mahdollista seurata lampaiden liikkeitä jopa varttitunnin välein
- Epänormaalit siirtymät/paikallaan olo (kuolema)
- Pannat helpottavat myös eläinten jokapäiväistä valvontaa ja tarkkailua.

9.11.2021

Jaakko Alalantela

Lampaiden liike 6 vrk ajalta

- Eläimet pysyvät hyvinkin tiiviisti yhdessä
- Kokemuksesta voidaan sanoa, että katras hajoaa laitumelle petovahingon seurauksesta

Ilmanpaine- karkottimet

Scarey man – ihmisen kokoinen ilmatäytteinen pelotin

- Väliaikainen apu ennen aidan pystyttämistä
- Aiemmin käytetty viljelysten suojana hirvieläimiä vastaan
- Edullinen ja helposti siirreltävässä
- Nyt ensi kertaa testataan petoja vastaan (ei vielä kokeilussa yhdelläkään tilalla)
- Huomioitava, etteivät laiduneläimet säikähdä
- Täyttyy ja tyhjenee useita kertoja ja pitää samalla voimakasta ääntä, pimeällä myös valaisee itsensä. Aktiivinen 18 minuutin välein 25 sekunnin ajan

Toteuttajat

Rahoittajat

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

SusiLIFE

www.susilife.fi susilife@luke.fi

 [@LIFEborealWOLF](https://www.facebook.com/LIFEborealWOLF) [@LIFEborealWOLF](https://twitter.com/LIFEborealWOLF)

Mari Tikkinen mari.tikkunen@riista.fi 029 431 2239